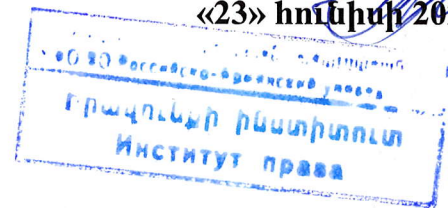

**«Ռուս-Հայկական համալսարան» բարձրագույն կրթության միջպետական
կրթական կազմակերպություն**

**Հաստատում եմ
Իրավունքի ինստիտուտի տնօրեն
Քալաշյան Մ.Ա.
«23» հունիսի 2026 թ.**

**Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ Իրավունքի տեսության և Սահմանադրական իրավունքի**

Հեղինակ՝ Ի.Գ.Թ., դոցենտ Մարկոսյան Տ.Ա.

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

**Դասընթաց՝ Տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական
հիմքերը**

Մասնագիտություն՝ 042101.00.7 Իրավագիտություն

**Մագիստրոսի կրթական ծրագիր՝ 042101.02.7 «Սահմանադրական
իրավունք, պետության և իրավունքի
տեսություն»**

1. Ներածություն

«Տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերը» դասընթացը մագիստրատուրայի ուսումնական ծրագրի առարկաներից է: Այն բարձրագույն իրավաբանական կրթության առարկաների համակարգում զբաղեցնում է կարևոր տեղ՝ պայմանավորված տնտեսական ազատության, սեփականության իրավունքի, ազատ ձեռնարկատիրական գործունեության, արդար մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության սահմանադրական հիմքերի ուսումնասիրության անհրաժեշտությամբ:

Հայաստանի Հանրապետությունում իրավական և սոցիալական պետության կայացման, շուկայական տնտեսության զարգացման և մրցակցային միջավայրի ապահովման խնդիրներով է մեծապես պայմանավորված տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական կարգավորման անհրաժեշտությունը: Այդ համատեքստում առանձնակի կարևորվում է տնտեսական մրցակցության պաշտպանության սահմանադրական սկզբունքների, պետության միջամտության սահմանների, մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության պետական գործառույթի, ինչպես նաև տնտեսական ազատության և հանրային շահերի հավասարակշռության ապահովման ուսումնասիրությունը:

«Տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերը» դասընթացը մագիստրոսական կրթական ծրագրի մասնագիտական առարկաներից է, որի ուսումնասիրության առարկան տնտեսական մրցակցության պաշտպանության սահմանադրաիրավական հիմքերն ու սկզբունքներն են, տնտեսական գործունեության ազատության, սեփականության իրավունքի, մրցակցության պաշտպանության և սպառողների շահերի պաշտպանության սահմանադրական երաշխիքները, ինչպես նաև պետության դերը տնտեսական մրցակցության արդյունավետ պաշտպանության համար անհրաժեշտ իրավական և ինստիտուցիոնալ միջավայրի ձևավորման գործում:

Դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են տնտեսական մրցակցության սահմանադրական արժեքները, մրցակցության կանխման, սահմանափակման կամ արգելման բացառման սահմանադրաիրավական հիմքերը, տնտեսական գործունեության պետական կարգավորման սահմանադրական սահմանները, տնտեսական մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության ոլորտում պետական քաղաքականության սահմանադրաիրավական հիմքերը, ինչպես նաև մրցակցության պաշտպանության լիազորված պետական մարմինների սահմանադրաիրավական կարգավիճակը:

Դասընթացի շրջանակում ուսումնասիրվելու են նաև Սահմանադրական դատարանի, Վճռաբեկ դատարանի և այլ դատարանների իրավակիրառ պրակտիկան, տնտեսական մրցակցության ոլորտում միջազգային և եվրոպական չափանիշները, պետական աջակցությունների, համակենտրոնացումների, շուկայի գերիշխող դիրքի և հակամրցակցային վարքագծի սահմանադրաիրավական գնահատման հիմնահարցերը:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում ուսանողները ձեռք կբերեն տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական կարգավորման վերաբերյալ

համակարգային գիտելիքներ, կզարգացնեն սահմանադրաիրավական վերլուծության, իրավական փաստարկման և համեմատաիրավական ուսումնասիրության հմտություններ, ինչպես նաև կկարողանան գնահատել մրցակցության ոլորտում իրավական կարգավորումների համապատասխանությունը սահմանադրական սկզբունքներին և կիրառել ստացված գիտելիքները մասնագիտական ու գիտահետազոտական գործունեության ընթացքում:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները: Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին փոխանցել համակարգային գիտելիքներ տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերի, տնտեսական գործունեության ազատության, արդար և ազատ մրցակցության, սեփականության իրավունքի և սպառողների շահերի պաշտպանության սահմանադրական սկզբունքների վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել մրցակցության ոլորտի իրավակարգավորումները և իրավակիրառ պրակտիկան սահմանադրաիրավական տեսանկյունից վերլուծելու և գնահատելու կարողություններ:

Դասընթացի խնդիրները:

Դասընթացի շրջանակներում լուծվում են հետևյալ խնդիրները.

- ներկայացնել տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերը և տնտեսական կարգի սահմանադրական սկզբունքները,
- ուսումնասիրել տնտեսական գործունեության ազատության, սեփականության իրավունքի, ազատ և արդար մրցակցության սահմանադրական բովանդակությունն ու փոխկապակցվածությունը,
- ուսումնասիրել պետության դերը տնտեսական մրցակցության պաշտպանության և սպառողների շահերի պաշտպանության ոլորտում,
- ներկայացնել տնտեսական մրցակցության սահմանափակման, կանխման և արգելման սահմանադրաիրավական հիմքերը,
- ուսումնասիրել տնտեսական մրցակցության և սպառողների պաշտպանության ոլորտը կարգավորող օրենսդրության սահմանադրական հիմքերը,
- վերլուծել Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանի, այլ դատարանների և մրցակցության պաշտպանության լիազորված մարմնի իրավակիրառ պրակտիկան,
- ներկայացնել տնտեսական մրցակցության պաշտպանության միջազգային և համեմատաիրավական մոտեցումները,
- զարգացնել սահմանադրաիրավական վերլուծության, իրավական փաստարկման և մրցակցության ոլորտում առաջացող հիմնահարցերի իրավական գնահատման գործնական հմտությունները:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան:

Դասընթացի օբյեկտը տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտում ձևավորվող հասարակական հարաբերություններն են, որոնք կապված են տնտեսական գործունեության ազատության ապահովման, ապրանքային

շուկաներում արդյունավետ մրցակցային միջավայրի ձևավորման, մրցակցության կանխման, սահմանափակման կամ արգելման բացառման, ինչպես նաև սպառողների շահերի պաշտպանության հետ:

Դասընթացի առարկան տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերն են, այդ թվում՝ տնտեսական կարգի սահմանադրական սկզբունքները, տնտեսական գործունեության ազատության, սեփականության իրավունքի և արդար մրցակցության սահմանադրական երաշխիքները, պետության կողմից տնտեսական մրցակցության պաշտպանության սահմանադրաիրավական լիազորությունների իրականացումը, մրցակցության պաշտպանության ոլորտում իրավական կարգավորումների և իրավակիրառ պրակտիկայի սահմանադրաիրավական վերլուծությունը:

Դասընթացի մուտքային պահանջները:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները:

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքներ՝

Դասընթացի ավարտին ուսանողը պետք է՝

1. Իմանա տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերը, տնտեսական կարգի սահմանադրական սկզբունքները և մրցակցության պաշտպանության հիմնական իրավական մոտեցումները:

2. Իմանա տնտեսական գործունեության ազատության, սեփականության իրավունքի, արդար և ազատ մրցակցության, ինչպես նաև սպառողների շահերի պաշտպանության սահմանադրաիրավական բովանդակությունը:

3. Իմանա տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտում պետության դերը, լիազոր մարմինների իրավասությունները և տնտեսական մրցակցության պաշտպանության իրավական մեխանիզմները:

4. Իմանա տնտեսական մրցակցության կանխման, սահմանափակման կամ արգելման հետ կապված իրավական խնդիրները, այդ թվում՝ հակամրցակցային համաձայնությունների, մենաշնորհի կամ գերիշխող դիրքի չարաշահման, համակենտրոնացումների և այլ մրցակցային իրավախախտումների առանձնահատկությունները:

5. Իմանա տնտեսական մրցակցության ոլորտում սահմանադրաիրավական և միջազգային իրավական մոտեցումները, ինչպես նաև դատական պրակտիկայի հիմնական դիրքորոշումները:

Հմտություններ՝

- **գիտելիքի կիրառման հմտությունները՝**

1. Կարողանա կիրառել ձեռք բերված գիտելիքները տնտեսական մրցակցության ոլորտում առաջացող իրավահարաբերությունների գնահատման և վերլուծության ընթացքում:

2. Կարողանա գնահատել տնտեսական մրցակցության պաշտպանությանն ուղղված իրավակարգավորումների համապատասխանությունը սահմանադրական սկզբունքներին և իրավական չափանիշներին:

3. Կարողանա վերլուծել տնտեսավարող սուբյեկտների վարքագիծը և գնահատել դրա հնարավոր ազդեցությունը ապրանքային շուկաներում մրցակցության կանխման, սահմանափակման կամ արգելման տեսանկյունից:

• Ընդհանրական իմացական հմտությունները՝

1. Կարողանա իրականացնել իրավական հետազոտություն, համադրել և վերլուծել տնտեսական մրցակցության ոլորտում առկա տեսական մոտեցումները, օրենսդրական կարգավորումները և իրավակիրառ պրակտիկան:

2. Կարողանա ձևակերպել հիմնավորված իրավական դիրքորոշումներ, ներկայացնել փաստարկված եզրահանգումներ և կիրառել վերլուծության մեթոդներ:

Կարողունակությունը (կոմպետենցիան)՝

• ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը՝

1. Կարողանա ինքնուրույն գնահատել տնտեսական մրցակցության ոլորտում իրավական խնդիրները և առաջարկել դրանց լուծման իրավական հիմնավորված տարբերակներ:

2. Կարողանա պատասխանատվությամբ կիրառել մասնագիտական գիտելիքները տնտեսական մրցակցության պաշտպանության, իրավական վերլուծության և հետազոտական գործունեության ընթացքում:

3. Կարողանա ինքնուրույն կատարելագործել մասնագիտական գիտելիքները՝ հաշվի առնելով տնտեսական մրցակցության ոլորտի օրենսդրական զարգացումները և իրավակիրառ պրակտիկայի փոփոխությունները:

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները:

Դասընթացի շրջանակներում կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ,
2. սեմինարներ,
3. նախադեպային ակտերի վերլուծություն,
4. ուսանողի ինքնուրույն և խմբային աշխատանք,
5. գրականության և նախադեպային ակտերի ինքնուրույն ուսումնասիրություն:

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «Հիմնական մասնագիտական դասընթացների կրթաբլոկում» «3» ակադեմիական կրեդիտ (108 ակադեմիական ժամ)

աշխատատարությամբ, որից 32 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 2026/2027 ուսումնական տարվա 2-րդ կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում՝	108
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	64
1.1.1. Դասախոսություններ	32
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	32
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	44
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝ (նշել)	
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
1.2.2.2. Էսսե և ռեֆերատներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների:

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերը և	4	2	2

տնտեսական կարգի սահմանադրական սկզբունքները			
Թեմա 2. Տնտեսական գործունեության ազատությունը, սեփականության իրավունքը և արդար մրցակցությունը	4	2	2
Թեմա 3. Տնտեսական մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության փոխկապակցվածությունը	4	2	2
Թեմա 4. Հակամրցակցային համաձայնությունները և դրանց արգելումը	4	2	2
Թեմա 5. Մենաշնորհի կամ գերիշխող դիրքը	4	2	2
Թեմա 6. Բանակցային ուժեղ դիրքը և դրա չարաշահումը	4	2	2
Թեմա 7. Տնտեսավարող սուբյեկտների համակենտրոնացումը և հայտարարագրման հիմքերը	4	2	2
Թեմա 8. Անբարեխիղճ մրցակցությունը և դրա դրսևորումները	4	2	2
Թեմա 9. Պետական օժանդակությունը և դրա արգելումը	4	2	2
Թեմա 10. Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումները	4	2	2
Թեմա 11. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովը. կարգավիճակը, գործառույթները, լիազորությունները	4	2	2
Թեմա 12. Տնտեսական մրցակցության բնագավառում վարչական վարույթի իրականացումը	4	2	2
Թեմա 13. Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտման վերաբերյալ վարույթը	4	2	2
Թեմա 14. Տնտեսական մրցակցության բնագավառում և սպառողների շահերի	4	2	2

դեմ ուղղված իրավախախտումների համար պատասխանատվությունը			
Թեմա 15. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի իրավակիրառ պրակտիկան	4	2	2
Թեմա 16. Դատական պրակտիկայի և գործնական դեպքերի վերլուծություն	4	2	2
Ընդամենը	64	32	32

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը

Թեմա 1. Տնտեսական մրցակցության սահմանադրաիրավական հիմքերը և տնտեսական կարգի սահմանադրական սկզբունքները

Տնտեսական մրցակցությունը և դրա նշանակությունը իրավական պետությունում: Տնտեսական կարգի սահմանադրական հիմքերը: Տնտեսական գործունեության ազատության, ազատ մրցակցության, սեփականության պաշտպանության և շուկայական հարաբերությունների սահմանադրաիրավական երաշխիքները: Պետության դերը մրցակցային միջավայրի ապահովման գործում:

Թեմա 2. Տնտեսական գործունեության ազատությունը, սեփականության իրավունքը և արդար մրցակցությունը

Տնտեսական գործունեության ազատության բովանդակությունը և սահմանափակումները: Սեփականության իրավունքի և մրցակցության պաշտպանության փոխկապակցվածությունը: Արդար մրցակցության սկզբունքը որպես տնտեսական հարաբերությունների կարգավորման հիմք: Մրցակցության սահմանափակման իրավաչափ հիմքերը:

Թեմա 3. Տնտեսական մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության փոխկապակցվածությունը

Մրցակցության պաշտպանության և սպառողների շահերի պաշտպանության ապահովման ընդհանուր նպատակները: Մրցակցային միջավայրի ազդեցությունը սպառողների շահերի վրա: Սպառողների շահերի պաշտպանությունը որպես մրցակցային քաղաքականության բաղադրիչ: Մրցակցային իրավախախտումների և սպառողների շահերի փոխկապակցվածությունը:

Թեմա 4. Հակամրցակցային համաձայնությունները և դրանց արգելումը

Հակամրցակցային համաձայնությունների հասկացությունը, տեսակները և ընդհանուր բնութագիրը: Հորիզոնական և ուղղահայաց համաձայնություններ: Այլ համաձայնությունները և դրանց առանձնահատկությունները: Հակամրցակցային

համաձայնությունների բացահայտման և կանխարգելման իրավական մեխանիզմները:

Թեմա 5. Մենաշնորհի կամ գերիշխող դիրքը

Ապրանքային շուկայի հասկացությունը և սահմանման սկզբունքները: Տնտեսավարող սուբյեկտի գերիշխող դիրքի որոշման չափանիշները: Մենաշնորհ և գերիշխող դիրքի իրավական բնութագիրը: Շուկայական ազդեցության գնահատման մեթոդները:

Թեմա 6. Բանակցային ուժեղ դիրքը և դրա չարաշահումը

Բանակցային ուժեղ դիրքի հասկացությունը և դրա առանձնահատկությունները: Տնտեսավարող սուբյեկտների միջև անհավասար բանակցային հնարավորությունների դրսևորումները: Բանակցային ուժեղ դիրքի չարաշահումը և իրավական կարգավորումը:

Թեմա 7. Տնտեսավարող սուբյեկտների համակենտրոնացումը և հայտարարագրման հիմքերը

Համակենտրոնացման հասկացությունը և տեսակները: Միաձուլումներ, միացումներ, վերահսկողության ձեռքբերում և այլ ձևեր: Համակենտրոնացման մրցակցային ազդեցության գնահատումը: Հայտարարագրման ենթակա համակենտրոնացումների հիմքերը և ընթացակարգերը:

Թեմա 8. Անբարեխիղճ մրցակցությունը և դրա դրսևորումները

Անբարեխիղճ մրցակցության հասկացությունը և բնույթը: Տնտեսավարող սուբյեկտի կամ նրա գործունեության վերաբերյալ շփոթություն առաջացնելը: Անբարեխիղճ մրցակցությունը՝ կապված քաղաքացիական շրջանառության մասնակիցների, ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների անհատականացման միջոցների նկատմամբ բացառիկ իրավունքների ձեռքբերման և օգտագործման հետ: Մտավոր գործունեության արդյունքների օգտագործմամբ դրսևորվող անբարեխիղճ մրցակցությունը: Տնտեսավարող սուբյեկտի կամ նրա գործունեության վարկաբեկումը: Տնտեսավարող սուբյեկտի համբավի, վարկարժեքի վնասումը: Անտեղի համեմատությունների կատարումը: Անբարեխիղճ մրցակցությունը չբացահայտված տեղեկատվության նկատմամբ: Անբարեխիղճ մրցակցության կանխարգելման և իրավական պաշտպանության միջոցները:

Թեմա 9. Պետական օժանդակությունը և դրա արգելումը

Պետական օժանդակության հասկացությունը և տեսակները: Պետական օժանդակության ազդեցությունը մրցակցային միջավայրի վրա: Պետական օժանդակության թույլատրելիության և արգելման չափանիշները: Պետական օժանդակության նկատմամբ վերահսկողության մեխանիզմները:

Թեմա 10. Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումները

Սպառողների շահերի պաշտպանության իրավական հիմքերը: Սպառողների շահերը խախտող գործելակերպը: Անարդար առևտրային գործելակերպ: Սպառողներին տրամադրվող տեղեկատվության պահանջները և դրանց խախտման հետևանքները:

Թեմա 11. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովը. կարգավիճակը, գործառույթները, լիազորությունները

Հանձնաժողովի իրավական կարգավիճակը և անկախության երաշխիքները: Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության ոլորտում Հանձնաժողովի գործառույթները: Վերահսկողական, կանխարգելիչ և այլ լիազորությունները:

Թեմա 12. Տնտեսական մրցակցության բնագավառում վարչական վարույթի իրականացումը

Տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի մասնակիցները, նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները: Վարույթի հարուցման առիթները և դրանց քննարկումը: Տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի հարուցումը: Արագացված վարույթը: Տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի արդյունքում ընդունվող որոշումները:

Թեմա 13. Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտման վերաբերյալ վարույթը

Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի իրականացման կարգը: Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի մասնակիցները: Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի մասնակիցները: Սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտման վերաբերյալ վարույթի հարուցման առիթների քննարկումը:

Թեմա 14. Տնտեսական մրցակցության բնագավառում և սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումների համար պատասխանատվությունը

Տնտեսական մրցակցության բնագավառում և սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումների համար կիրառվող պատասխանատվության միջոցները և դրանց կիրառումը: Տնտեսական մրցակցության բնագավառում և սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումների համար նշանակվող տուգանքների չափերը: Տնտեսական մրցակցության բնագավառում և սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումների համար պատասխանատվությունից ազատելու ընդհանուր հիմքերը: Տնտեսական մրցակցության բնագավառում և սպառողների շահերի դեմ ուղղված իրավախախտումների հետևանքով պատճառված վնասի հատուցումը:

Թեմա 15. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի իրավակիրառ պրակտիկան

Հանձնաժողովի որոշումների ուսումնասիրություն և իրավական վերլուծություն: Մրցակցության սահմանափակման, գերիշխող դիրքի չարաշահման, անբարեխիղճ մրցակցության և սպառողների շահերի խախտումների վերաբերյալ գործերի քննարկում:

Թեմա 16. Դատական պրակտիկայի և գործնական դեպքերի վերլուծություն

Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության ոլորտի դատական ակտերի ուսումնասիրություն: Իրավական դիրքորոշումների վերլուծություն: Գործնական խնդիրների լուծում, իրավական գնահատման և կիրառական հմտությունների զարգացում:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ Հիմնական գրականության և իրավական ակտերի ցանկ

ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐ

1. Սահմանադրություն (2015 թվականի փոփոխություններով),
2. «Տնտեսական մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության մասին» օրենք,
3. «Սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին» օրենք,
4. «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենք,
5. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրք,
6. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենք,
7. «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատարերի պետական հաշվառման մասին» օրենք,
8. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգիրք,
9. «Ապրանքային նշանների մասին» օրենք,
10. «Աշխարհագրական նշումների մասին» օրենք,
11. «Գնումների մասին» օրենք,
12. «Գովազդի մասին» օրենք,
13. «Առևտրի և ծառայությունների մասին» օրենք,
14. «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենք,
15. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 22-ի «Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի աշխատակարգը հաստատելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2022 թվականի օգոստոսի 23-ի N 302-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 565-Ն որոշում,

16. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 15-ի «Պետական օժանդակության գնահատման կարգը սահմանելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2022 թվականի հուլիսի 26-ի թիվ 270-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 552-Ն որոշում,

17. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 22-ի «Պատասխանատվության միջոցի ընտրության և տուգանքի հաշվարկման մեթոդաբանությունը սահմանելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2021 թվականի դեկտեմբերի 28-ի N 395-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 566-Ն որոշում,

19. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 15-ի «Չհիմնավորված բարձր գնի և չհիմնավորված ցածր գնի որոշման կարգը սահմանելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2021 թվականի դեկտեմբերի 23-ի թիվ 381-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 548-Ն որոշում,

20. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 15-ի «Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի կողմից հարուցված վարույթի շրջանակում ապրանքների և ծառայությունների անհատականացման միջոցների շփոթության աստիճանի նմանության որոշման կարգը սահմանելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2021 թվականի դեկտեմբերի 23-ի թիվ 379-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 549-Ն որոշում,

21. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 15-ի «Հայտարարագրման ենթակա համակենտրոնացումների մասնակիցների ակտիվների և հասույթների չափերը, համակենտրոնացման հայտարարագրման կարգը և հայտարարագրի ձևը սահմանելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2021 թվականի նոյեմբերի 9-ի թիվ 322-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 553-Ն որոշում,

22. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 15-ի «Տնտեսավարող սուբյեկտի մենաշնորհ և գերիշխող դիրքի որոշման մեթոդաբանությունը և կարգը սահմանելու մասին և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2021 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 264-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 551-Ն որոշում,

23. Մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովի 2025 թվականի օգոստոսի 15-ի «Ապրանքային շուկաների որոշման կարգը սահմանելու և Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2021 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 263-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 550-Ն որոշում,

24. Սահմանադրական դատարանի 08.10.2024թ. ՍԴՈ-1756 որոշում,

25. Սահմանադրական դատարանի 25.04.2023թ. ՍԴՈ-1685 որոշում,

26. Սահմանադրական դատարանի 28.09.2021թ. ՍԴՈ-1611 որոշում,

27. Սահմանադրական դատարանի 12.05.2020թ. ՍԴՈ-1530 որոշում,

28. Սահմանադրական դատարանի 27.01.1999թ. ՍԴՈ-152 որոշում,
29. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/0459/05/21 մասին (05.02.2025),
30. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/8860/05/20 մասին (20.12.2024),
31. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/3753/05/21 մասին (14.10.2024),
32. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/4139/05/20 մասին (05.04.2024),
33. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/2654/05/14 մասին (17.02.2023),
34. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/11331/05/18 մասին (01.02.2023),
35. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/12665/05/18 մասին (10.05.2022),
36. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/13380/05/17 մասին (26.11.2021),
37. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/0807/05/16 մասին (25.12.2019),
38. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/6329/05/12 մասին (22.04.2016),
39. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը վարչական գործ թիվ ՎԴ/65320/03/13 մասին (18.06.2014),
40. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը քաղաքացիական գործ թիվ ԵԿԴ/2221/02/10 մասին (05.04.2013),
41. Վճռաբեկ դատարանի որոշումը քաղաքացիական գործ թիվ Տ-1411 մասին (26.10.2006):

ԴՈԿՏՐԻՆԱԼ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ

1. Բարսեղյան Տ.Կ. ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, առաջին մաս, Եր.: Երևանի համալս. հրատ., 2009,
2. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ, Եր.: «Իրավունք», 2010,
3. Տ. Մարկոսյան, Ն. Պարոնյան-«Հայաստանի մրցակցային մարմնի սպառողների շահերի պաշտպանության գործառույթի իրավական բովանդակությունը», Պետություն և իրավունք, N 1 (98) 2024,
4. Տ. Մարկոսյան, Ք. Ալեքսանյան -«Ապրանքային նշանների օգտագործմամբ շփոթության առաջացումը մրցակցային իրավունքում, Պետություն և իրավունք, N 3 (91) 2021,
5. Տ. Մարկոսյան, Ս. Ղիմոյան-«Վարչական մարմինների հայեցողական լիազորությունների իրականացման նկատմամբ դատական վերահսկողության

հիմնախնդիրները», «Բանբեր Երևանի համալսարանի. Իրավագիտություն», №2, 2021,

6. Միքայելյան Մ.Վ. Հակամրցակցային համաձայնությունների բացահայտման մի քանի հարցեր, Եր., 2006,

7. Коммерческое право зарубежных стран. Под ред. А.Ю. Бушева, О.А. Макарова, В.Ф. Попондуполо. СПб.: Питер, 2003,

8. Государственное регулирование экономики. Второе издание. Под ред. В.И. Кушлина. М.:РАГС, 2005,

9. Мкртумян А.Ю. Судебный прецедент в гражданском праве РФ и РА. Ер.: Авторское издание, 2011,

10. Галицкий А.Е. /Злоупотребление доминирующим положением на товарном рынке по законодательству России и Франции: сравнительно-правовой анализ: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук/ М.: 2007,

11. Еременко В.И./Особенности российского законодательства о защите конкуренции/ Государство и право, № 12, 2010,

12. Янович И.С. /Антимонопольное законодательство зарубежных стран: общая характеристика/ Вестник Московского университета/ Сер. 11. Право. № 6 ,. 2010,

13. Keith N. Hylton Antitrust Law Economic theory and Common Law evolution, Cambridge University press 2003: